

ALTERNATIVNÍ MEDICÍNA A ETNOMEDICÍNA

KAM v České republice

OBSAH HODINY

- závěrečná práce
- terminologie
- historie KAM v ČR
- současnost v kontextu Evropy – světa
- rozdělení KAM
- proč KAM? – KAM v pozdně moderní globalizované společnosti

ZÁVĚREČNÁ PRÁCE

METODOLOGICKÉ UKOTVENÍ

- e-úvod do společenských vědních metod
 - <http://moodle.fhs.cuni.cz/course/view.php?id=614>
 - Téma 4
 - Techniky sběru dat
 - Nevtrávané techniky
 - Bibliografie
- další v moodle

ZÁVĚREČNÁ PRÁCE

- Do konce listopadu
 - Vložte do moodle
 - Téma
 - Zdroj
 - Literaturu
- Závěrečná písemná práce (80 % známky)
 - nutná předešlá konzultace tématu závěrečné práce s vyučující (do 24.11!!!)
 - vztažena minimálně ke dvěma odborným titulům z oblasti **antropologie či kvalitativní sociologie** (min. 1 z povinné literatury kurzu)
- design:
 - 5-7NS kritická analýza jednoho („sekundární pramen“) příkladu reprezentujícího „alternativní způsoby zacházení se zdravím“, např. novinového článku, televizního pořadu, filmu
 - ARGUMENTY MUSÍ BÝT ZAKOTVENÉ V LITERATUŘE - pozor na plagiátorství!!!! - Přečtěte si manuál, jak citovat: https://kuk.muni.cz/animace/eiz/pdf.php?file=publikacni_etika/citace.pdf

KRITICKÁ ANALÝZA DOKUMENTŮ

([HTTP://MOODLE.FHS.CUNI.CZ/COURSE/VIEW.PHP?ID=614](http://moodle.fhs.cuni.cz/course/view.php?id=614))

- Definice vědecké otázky
- Heuristika
 - Výběr pramene
 - Definice (popis typu) dokumentu - pramene
- Kritika pramene
 - Autor
 - Adresát
 - Doba vzniku
 - Důvod vzniku
 - Předchozí užívání pramene
 - Věrohodnost
 - Obsah
- Analýza a interpretace
 - Obsahová analýza

PŘÍPRAVA NA DNEŠNÍ HODINU

Přečtěte si:

Křížová, E. 2015. Alternativní medicína v České republice. Karolinum, Praha. (povinně 108-115)

Na základě četby sledujte jeden díl pořadu z produkce České televize:

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/10318730018-polosero/218562222000010-polosero-nekonvencni-medicina/>

uvažujte o tom, jak se jednotliví účastníci pořadu vztahují k alternativní i k západní medicíně.

TERMINOLOGIE ETNOMEDICÍNA A KAM

- definice – pozitivismus x celostní přístup
- ETNOMEDICÍNA
 - nezápadní zdravotní systémy (do 60. let) vs. západní (racionální, univerzální, objektivní) medicína => veškeré systémy vztahující se ke zdraví a nemoci napříč kulturami vs. kosmopolitní medicína, jejíž praxe je ale kulturně (aj.) podmíněná
- CAM - T&CM
 - alternativní (AM)
 - komplementární (CM)
 - tradiční (TM)
 - nekonvenční (NCM)

A word cloud of terms related to Complementary and Alternative Medicine (CAM). The words are arranged in a roughly cross-like shape. The largest word is 'Integrative' in yellow. Other prominent words include 'complementary' in dark green, 'Traditional' in yellow, 'alternative' in yellow (written vertically), and 'CAM' in dark green (written vertically). Smaller words include 'Holistic' in yellow at the top, 'eCAM' in light green, and 'CAM' in dark green at the bottom.

KAM V ČR – HISTORIE

(KŘÍŽOVÁ 2015: 40-47)

- 2SV V – 1989: vědecká medicína – jediným modelem zdravotní péče
- 48 – 52: zdostupnění zdravotní péče všem vrstvám obyvatel
- do r. 60 – zlepšení zdravotního stavu populace; neoficiální sféra – laické bylinkářství a psychotronika
- 70. a 80. léta státně financovaný výzkum psychotroniky a přenosu energie mezi léčitelem a léčeným pod vedením prof. Kahudy
- od 80 let etablování akupunktury, součást postgraduálního vzdělání lékařů a až do 1997 poskytována v rámci zákonem garantovaných služeb
- po r. 1989 otevření soukromého trhu nekonvenční medicíně (homeopatie, TČM, ájurvěda, reflexologie, aromaterapie...)
- na poč. 90. let (Bojar ministr zdravotnictví) „Komise pro alternativní medicínu“ MZČR
- homeopatie (1993) i akupunktura prohlášeny za lékařské metody
- zahájen proces registrace homeopatik SÚKLEM
- Homeopatická lékařská společnost členem ČLS JEP; 1991 * Československá sinobiologická společnost
- HLS z ČLS JEP vyloučena, 1997 restrikce akupunktury z veřejného pojištění
- 2002 vyloučení ČLS EAV, ale LA zůstává (ovšem nehrazena)
- 2000 změna živnostenského zákona – zákaz poskytování zdravotní péče jako živnosti – profesionálům i laikům
 - 455/1991 Sb. O živnostenském podnikání
 - 95/2004 Sb. O podmínkách získávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta

KAM V ČR: SOUČASNÁ SITUACE

- Legislativa (Zákon o zdravotním pojištění; Zákon o zdravotních službách; Živnostenský zákon)
- Praxe (šedá zóna)
- Zájmové skupiny (lékařské společnosti; nelékařské organizace; Sysifos; Boiron)
- Psychosomatika (Ústav psychologie a psychosomatiky MUNI; Psychosomatika v medicíně dnes LF; alternativní medicína 2LF Eva Křížová; volitelné kurzy)

„v současné době v ČR nemůže diagnostickou a léčebnou péči poskytovat nikdo jiný než zdravotničtí pracovníci, a to v souladu s právními předpisy rezortu zdravotnictví, zejména podle zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, v němž je mezi jiným uvedeno, že
„Zdravotnický pracovník je povinen poskytovat zdravotní služby, ke kterým získal odbornou nebo specializovanou způsobilost podle jiných právních předpisů, v rozsahu odpovídajícím jeho způsobilosti, zdravotnímu stavu pacienta, na náležité odborné úrovni a řídit se etickými principy.“

→→ *kdo je zdravotní pracovník?*

ROZDĚLENÍ KAM PODLE REGULACE

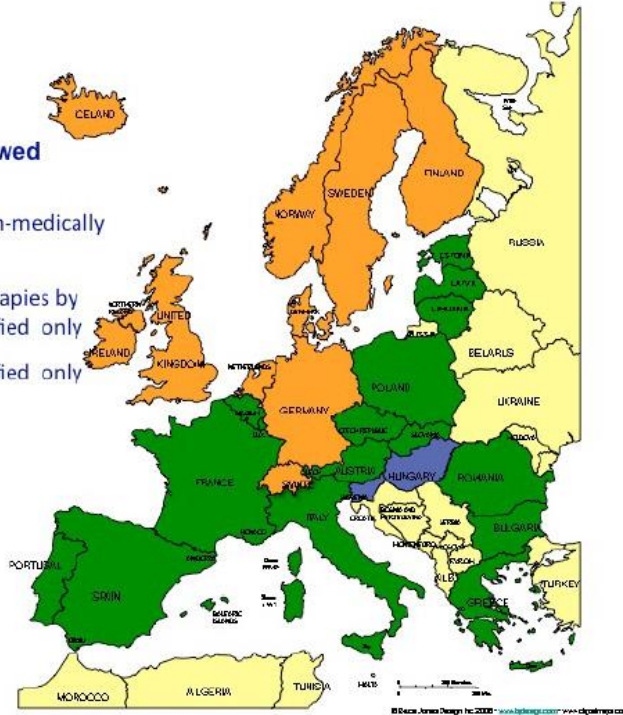
KŘÍŽOVÁ 2015

- Hlavní body podle níž probíhá regulace
 - **kdo** je legálně oprávněn léčit (lékaři x nelékaři)
 - monopolistický model (Francie, Finsko, Belgie, Česká republika – oficiální x neoficiální léčba)
 - tolerantní/integrovaný model (Velká Británie, Německo, Švédsko, Čína, Korea)
 - které KAM **lékařsky přijatelné**, aby je lékaři mohli provádět
 - ČR – homeopatie a akupunktura; vzdělání; pacient – informovaný souhlas, hrazení
 - které KAM tak prospěšné, že mohou být **hrazené z prostředků pojištění** (veřejného x soukromého)
 - hrazení z veřejného zdravotního pojištění (např. akupunktura ve Francii, Irsku, Belgie, někt. v Německu)
 - Německo a Naturheilkur – když indikace revizním lékařem z veřejného zdrav. pojištění
 - VB – když indikace praktickým lékařem
 - Holandsko – balíčky

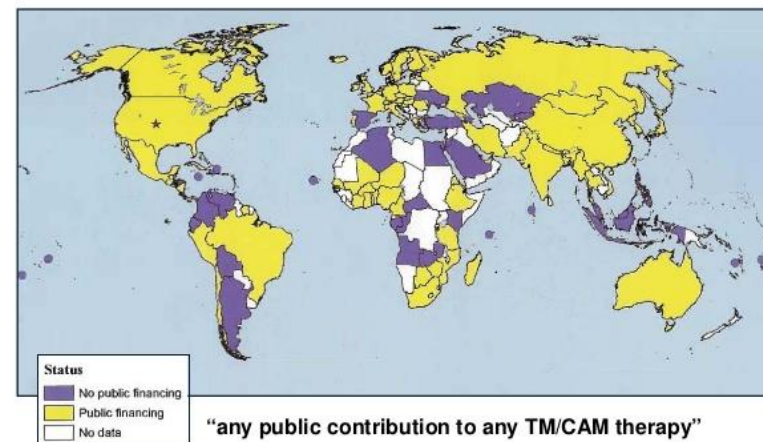
medicínsko-průmyslový komplex X roztržitá skupina s nejasně formulovanými zájmy a viditelnou reprezentací

Professionals allowed to practise CAM

- medically & non-medically qualified
- some CAM therapies by medically qualified only
- medically qualified only

Public Financing for TM/CAM

Source: WHO Global Atlas of Traditional, Complementary and Alternative Medicine, 2005.

KAM VE SVĚTĚ

PROPOJOVÁNÍ ZÁJMŮ A VYTVÁŘENÍ
VYJEDNÁVACÍCH STRUKTUR PRO JEJICH
OBHAJOBU

112 výzkumných center CAM v Evropské unii

CAM = doplňková a alternativní medicína (Complementary and Alternative Medicine)

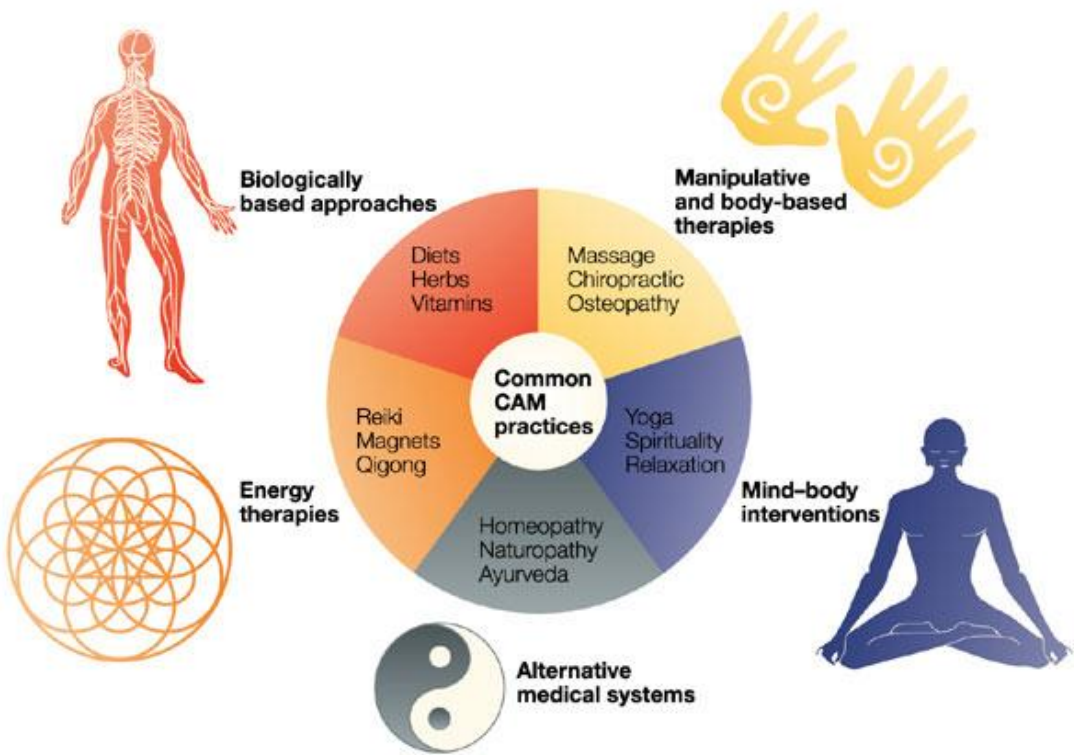

Zdroj – CAMbrella, výzkum stavu CAM v EU v letech 2010-2012 financovaný Evropskou komisí

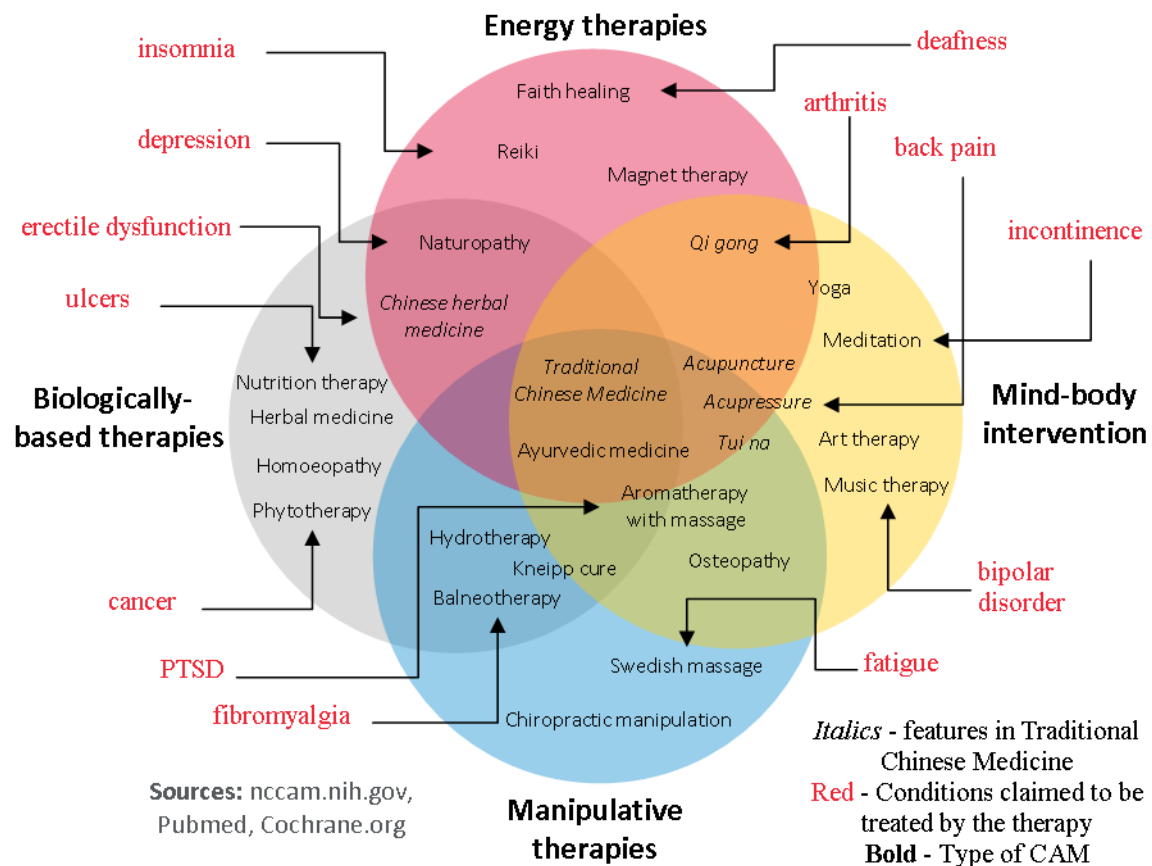
CAMbrella. Final Report of CAMbrella Work Package 8 - CAMbrella strategy for dissemination of project findings and future networking, Annex 11: List of CAM research centres within the EU [online]. s. 72-80 [cit. 2016-07-12]. http://www.cam-europe.eu/dms/files/CAMbrella_Reports/CAMbrella-WP8final.pdf

- politické orgány (EU - ECCH, VB - HMRWG , USA - NCCIH)
- výzkumná centra (NAFKAM; Cambridge; Sheffield; farmaceutické společnosti...)
- organizace praktiků (ANME; EHTPA..)
- odborná periodika (Journal of complementary and alternative medicine..)
- konference (pro CAM praktiky; lékařské; interdisciplinární)

DRUHY KAM PODLE NEMOCÍ PRINCIPU LÉČBY

Examples of CAM Based on Type

KAM NA ZÁPADĚ: DŮVODY PRO UŽÍVÁNÍ

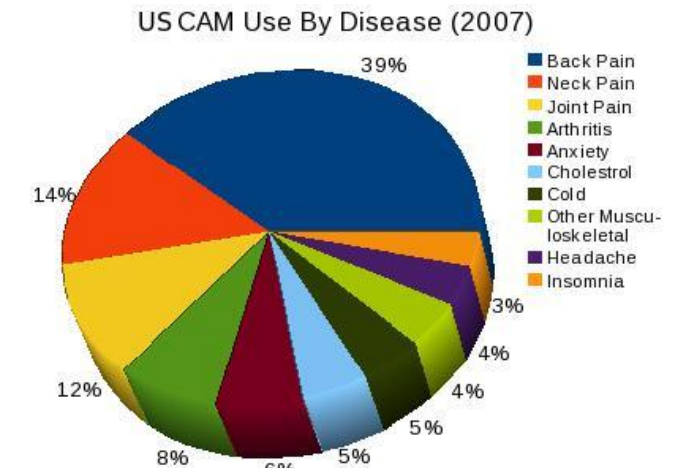

- „globalizace a postmodernizace“ (Eastwood 2000)

- globální toky medicínských praktik a ideí
- krize důvěry v biomedicínu

- nespokojenost s biomedicínou

- **depersonalizace**
- omezená **efektivita** v léčbě civilizačních chorob
- **cena**
- **ekologické důvody**
- **strach** z možných iatrogenních vlivů chemických farmaceutik, technologií jako genetické inženýrství

PŘÍŠTÍ HODINA

Shlédněte film:

<https://ulozto.cz/file/GgcgJGkB/maestra-ayahuasca-cesky-rar>

Při sledování filmu, uvažujte o:

1. formě - kritické zhodnocení pramene

- co je cílem filmu
- co je hlavní myšlenka filmu
- pro jaké publikum film vzniknul
- jakým způsobem film rituál vykresluje (v čem, dle filmu spočívá)
- jaká je pozice autorů filmu ve vztahu k rituálu užívání Ayahuascy

2. obsahu

- co je: člověk; tělo; zdraví; nemoc - z hlediska filmu